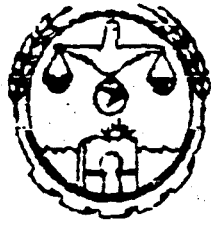

1ኛ ዓመት ልዩ ዕትፎ
1st Year Special Issue

ሐረር ሐዘብ ገብረ 1987
HARAR Sept 11/1995

የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት
ሐረር ነጋሪ ጋዜጣ
HARAR NEGARI GAZETA
HARARI PEOPLE NATIONAL REGIONAL STATE

የገደብ ዋጋ 5:00	የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሦክሮ ሴት ተጠባባቂነት የወጣ	የፖስታ ማጠጋጠሚያ ቁጥር 272
--------------	---	---------------------

<u>ማውጫ</u>	
አዋጅ ጽ/ቤት ልዩ ዕትፎ የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥት አዋጅ	ገጽ 1

የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥት በሥራ ላይ መዋሉን ለማሳወቅ የወጣ አዋጅ

የሐረር ሐዘብ ክልል ምክር ቤት አባላት እ.ኤ.አ 6/1987 የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥትን ያጸደቁ በመሆኑ የሚከተለው ታወጧል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥት" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ሕገ-መንግሥቱ በሥራ ላይ ስለመዋሉ

የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥት እ.ኤ.አ 6/87 ጀምሮ ሙሉ በሙሉ በሥራ ላይ ውሏል።

3. አዋጅ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከእ.ኤ.አ 6/87 ጀምሮ የጻፈ ይሆናል።

ሐረር
እ.ኤ.አ 6/87
አብዮላሂ አደራስ ሊብራሪ
የሐረር ሐዘብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ፕሬዚዳንት

መግቢያ

እኛ የሐረር ሐዘብ ክልል ሦክሮ ጤት አባላት የኢትዮጵያ ብሔሮች ብሔረሰቦችና ህዝቦች ለዘመናት ሲደርስባቸው የነበረውን ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ብሔራዊ ባህላዊና ኃይማኖታዊ ጭቆና፣ ጫናና ተጽዕኖ በተለያዩ ስልት መልክና ቦታ ሲታገሉ ቆይተው በመጨረሻ በግንቦት ወር 1983^ኛ ለዚህ ሁሉ ምክንያት የሆነውን ሥርዓት በግንዛቤ ሁኔታ ለመጣል በመቻሉ በተለይ ጭቁን ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ራሳቸውን በራሳቸው ለማስተናገድ ታሪካቸው፣ ባህላቸውና ቋንቋቸውን ለማጎበር በአጠቃላይ ብሔራዊ ህልውናቸውን ለመጠበቅ የሚያስችላቸውን ምቹ ሁኔታ መፈጠሩንና ይህም ህዳር 29 ቀን 1987 በኢትዮጵያ ህዝቦች በጸደቀው የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት መረጋገጡን በመገንዘብ፤

የሐረር ሕዝብ ምንም እንኳን በምዕተ ዓመታት ለሚቆጠር ዘመን ራሱን በራሱ ያስተዳድር በራሱ ታሪክ ወግና ዛህል ይኮራ የነበረ ቢሆንም ከአንድ መቶ ዓመት በፊት በተደረገበት ወረራ በነፍጠኛው ሥርዓት ሥር ከመጡደቁም በላይ ይህንን ስርዓት ለማሰወገድ በተለያዩ ጊዜያት ዛደረገው ንቅናቄና ትግል ምክንያት ለግርፋት፣ ለእስራት ብሎም ለሰደት በመዳረጉ በራሱ ክልል በቆጠር እናሳ ከመሆኑ የተነሳ የአወካካል ስልት ማሰራለጥን በመረዳት፤

የሐረር ሕዝብ ሲደርሰበት የነበረውን ግፍና ጭቆና ሲካፈሉት ከነበሩት ህዝቦች መካከል የአካባቢው የእርጭ ህዝብ ጋር በመሆን የነፍጠኛውን ሥርዓት ከአነሳሱ ጀምሮ በጋራ ሲታገሉና ሲቀጉ የነበሩ በመሆናቸውና አሁንም ለዚህ ድል የበቁት በጋራ በመሆኑ የክልሉን አስተዳደር ከሌሎች የክልሉ ነዋሪ ህዝብ ጋር በመሆን በጋራ ማቋቋምና መምራት ያለባቸው መሆኑን በማጠቃለያ፤

መጨረሻ ዘመን በሐረር ህዝብ አወቃቀር ዋናና ተጠቃሚ የሆኑት የሐረር ህዝብና የእርጭ ህዝብ የተገኙትን ብሔራዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ለማረጋገጥ ክልሉንና የክልሉን ህዝብ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ዕድገት ማፋጠን ያለባቸው መሆኑን በመረዳት፤

የመረጠንን ህዝብ በመወከል በራደራል ህገ-መንግሥቱ መሠረት ይህንን የሐረር ህዝብ ብሔራዊ ክልላዊ ህገ-መንግሥት ዛሬ ጳጉሜ 6, 1987 ዓ.ም በሙሉ ድምጽ አጽድቀናል።

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች
አንቀጽ 1

የክልሉ መንግሥት ስያሜ

ይህ ህገ-መንግሥት ብሔራዊ ክልላዊ የመንግሥት አወቃቀር ይደነግጋል። በዚህ ህገ-መንግሥት የሚዋቀረው መንግሥት "የሐረር ህዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት" በሚል ስም ይጠራል።

አንቀጽ 2

የወሰን ክልል

የሐረር ህዝብ ክልል በስሜን በኮምቦልቻና በጀርላ ወረዳዎች በምስራቅ በጉርሱምና በባቢሌ ወረዳዎች በደቡብ በፈደስ ወረዳና በምዕራብ በአለማያ ወረዳ የሚያዋስን ነው።

አንቀጽ 3

የሐረር ሕዝብ ክልል ሰንደቅ ዓለማና አርማ

1. የሐረር ህዝብ ክልል ሰንደቅ ዓለማ መደቡ ነጭ ሆኖ ከላይኛው ጠርዝ ገባ ብሎ ወደ አግድም የሚዘልቅ ቀይ መስመር ይኖረዋል። እንዲሁም ከታችኛው ጠርዝ ወደ አግድም የሚዘልቅ አረንጓዴ መስመር ይኖረዋል።

2. የሰንደቅ አላጣው ቀለማት የሚያስተላልፉት መልዕክት፤

ሀ. ነጭ መደብ የክልሉ ህዝብ በፍትህና በእኩልነት ላይ ለተመሠረተ ሰላም ያለውን ስሜትና ፍላጎት ያመለክታል፤

ለ. ቀደ መሥመር ህዝቡ ለመብቱና ለነፃነቱ ያደረገውን ትግልና የከፈለውን መስዋዕትነት ያመለክታል፤

ሐ. አረንጓዴው መስመር ህዝቡ ለልማትና ለዕድገት ቆርጦ መነሳቱንና የወደፊቱን ብፍህ ተስፋ ያመለክታል።

ለ. የሐረር ህዝብ ክልል ዓርማ ይኖረዋል፤ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 4
ርዕስ ከተማ

የሐረር ህዝብ ክልል ርዕስ ከተማ ሐረር ነው።

አንቀጽ 5
የሥራ ቋንቋ

የሐረር ህዝብ የሥራ ቋንቋ ሐረርኛ እርምጃ ናቸው።

አንቀጽ 6

የህገ-መንግሥት ተቃራኒነት

ይህ ህገ-መንግሥት የሐረር ሕዝብ ክልል የበላይ ሕግ ነው። ማንኛውም የክልሉ ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያና፣ ውሳኔ ከዚህ ሕገ-መንግሥት ጋር የሚታረገ ከሆነ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 7

የጾታ አገላለጽ

በዚህ ህገ-መንግሥት ጾታዎች በወገድ ጾታ የተደነገገው የሴትንም ጾታ ያካትታል።

ምዕራፍ ሁለት

መሠረታዊ መብቶችና ነፃነቶች

ማንኛውም የሐረር ህዝብ ክልል የሥልጣን አካላት በዚህ ምዕራፍ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች የማክበር ግዴታ አለባቸው።

ክፍል አንድ

ሰብዓዊ መብቶች

አንቀጽ 8

የእኩልነት መብት

ዜጎች ሁሉ በህግ ፊት እኩል ናቸው፤ በመካከላቸው ምንም ዓይነት ልዩነት ባይደረግ በህግ እኩል ጥበቃ ይደረግላቸዋል። በዚህ ረገድ በዘር፣ በብሔር ብሔረሰብ፣ በቀለም፣ በጾታ፣ በቋንቋ፣ በኃይማኖት፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በማህበራዊ አመጣጥ፣ በሀብት፣ በትውልድ ወይም በሌላ በማንኛውም እቋም ምክንያት ልዩነት ባይደረግ ዜጎች ሁሉ እኩልነት ተጨባጭ የህግ ዋስትና የማግኘት መብት አላቸው።

አንቀጽ 9

የኃይማኖት የእምነትና የአመለካከት ነፃነት

1. ማንኛውም ሰው የማሰብ፣ የህሊናና የኃይማኖት ነፃነት አለው። ይህ መብት ማንኛውም ሰው የመረጠውን ኃይማኖት ወይም እምነት የመያዝ ወይም የመቀበል እና ኃይማኖቱን ወይም እምነቱን በግልም ሆነ ከሌሎች ጋር በመሆን በይፋ ወይም በግል የማምለክ፣ የመከተል፣ የመተግበር፣ ወይም የመግለጽ መብትን ያካትታል።

2. ወላጆችና ህጋዊ ሞግዚቶች በእምነት ታቸው መሠረት የኃይማኖታቸውንና የመልካም ሥነ ምግባር ትምህርት ለመስጠት ልጆቻቸውን የማሳደግ መብት አላቸው።

3. ኃይማኖትና እምነት የመግለጽ መብት ሲገደብ የሚችለው የህዝብን ደህንነት፣ ሰላምን፣ ትምህርትን፣ የህዝቡን የሞራል ሁኔታ፣ የሌሎች ዜጎች መሠረታዊ መብቶችና ነፃነቶችን ለማረጋገጥ በሚወጡ ህጎች ብቻ ይሆናል።

አንቀጽ 10

የግል ህይወት የመከበርና የመጠበቅ መብት

1. ማንኛውም ሰው የግል ህይወቱ፣ እና ግላዊነቱ የመከበር መብት አለው። ይህ መብት ከህግ ውጭ መኖሪያ ቤቱን ሰውነቱን ከመመር መር እንዲሁም በግል ይዘታው ሥር ያለው ንብረት ከመያዝ የመጠበቅ መብትን ያካትታል።

2. ማንኛውም ሰው በግል የሚፈጽ ማቸውና የሚጸጸፋቸው፣ በፖስታ የሚልካቸው ደብዳቤዎች፣ እንዲሁም በቴሌፎን፣ በቴሌቪዥንና በኮሌክትሮኒክ መሣሪያዎች የሚያደርጋቸው ግንኙነቶች የማይደፈሩ ናቸው።

አንቀጽ 11

የነፃነት መብት

1. ማንኛውም ሰው በህግ ከተደነገገው ሥርዓት ውጭ ነፃነቱን አያጣም

2. በህግ ከተደነገገው ውጭ ማንኛውም ሰው ሊያዝ፣ ካስ ሳይቀርብበት ወይም ሳይፈረድበት ሊታሰር አይችልም።

3. ማንኛውም የተያዘ ሰው በአርባ ስምንት ሰዓታት ውስጥ ፍርድ ቤት የመቅረብ መብት አለው።

አንቀጽ 12

የመዘዋወርና የመሥራት ነፃነት

ማንኛውም ሰው በዚህ ክልል ውስጥ የመንቀሳቀስና በሕግ ያልተከለከለ ማንኛውንም ሥራ ለርቶ የመኖር ነፃነት አለው።

አንቀጽ 13

ከኢሰብአዊ አያያዝ የመጠበቅ መብት

1. ማንኛውም ሰው ኢሰብአዊ ጭካኔ ከተሞላበት፣ ኢሰብአዊ ከሆነ ወይም ከብሩን ከሚያዋርድ አያያዝ ወይም ቅጣት የመጠበቅ መብት አለው።

ክፍል ሁለት

ዲሞክራሲያዊ መብቶች

አንቀጽ 14

ሀሳብን የመግለጽ፣ የመደራጀት፣

የመሰብሰብና

ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ መብት

1. ማንኛውም ሰው ሃሳቡን በቃል፣ በጽሁፍ ወይም በህትመት፣ በሥነ ጥበብ መልክ ያለማንም ጣልቃ ገብነት በመረጠው በማንኛውም የማሰራጫ ዘዴ የመግለጽና የማስራጨት መብት አለው።

አንቀጽ 17

2. ማንኛውም ሰው ለማንኛውም አላማ በማህበር የመደራጀት መብት አለው። ሆኖም ሕግ በመጣሱ ሕገ-መንግሥታዊ ሥርዓቱን በሕገ-ወጥ መንገድ ለማፍረስ የሚሠራው ድርጅት የተከለከለ ነው።

3. ማንኛውም ሰው ከሌሎች ጋር በመሆን ጠር መሳሪያ ሳይዘ በሰላም የመሰብሰብና ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ መብት አለው። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 15

የጋብቻና ቤተሰብ የመመስረት መብት

በሀገር በተወሰነው የጋብቻ እድሜ የደረሱ ወንዶችና ሴቶች በራሳቸው ሙሉ ፍቃደኝነት ጋብቻ የመፈጸምና ቤተሰብ የመመስረት መብት አላቸው።

2. በሀገር የተደነገጉ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም በባህሉ በጋይማናት ሥነ-ሥርዓት የተፈጸመ ጋብቻ ዕውቅና አግኝቶአል።

አንቀጽ 16

የንብረት መብት

1. ማንኛውም ሰው ንብረት የማፍራትና የመያዝ መብቱ የተጠበቀ ነው።

2. የሀገሪቱ ሀገር እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ መንግሥት የክልሉን ውሳኔ የመሪነት ስፋት ግንዛቤ ውስጥ የሚያሰገባ የመሪነት አጠቃቀም ፖሊሲ ያወጣል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ/1/ የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ መንግሥት ለሕዝብ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ተመጣጣኝ ከሳ በቅድሚያ በመክፈል የግል ንብረትን ለመውሰድ ይችላል።

የመምረጥና የመመረጥ መብት

በሕግ የተደነገገ መሰፈርቶችን፣ የሚያሟላ ማንኛውም የኢትዮጵያ ዜጋ በማንኛውም ደረጃ በክልሉ በሚካሄደው ምርጫ የመምረጥና የመመረጥ መብቶች አሉት።

አንቀጽ 18

ብሔራዊ መብት

የሌሎች ብሔሮችና ብሔረሰቦች አላላት ሰብሃዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች መከበር እንደተጠበቀ ሆኖ የሐረር ሕዝብ ክልል የሐረር ሕዝብ ብሔራዊ መብት የሚከበርበት ክልል ነው። ሆኖም የአርጥ ሕዝብ ባህሉ ታሪክና ቋንቋ እንዲያብር እንዲያድግና በሥራ ላይ እንዲውል እንዲሁም የክልሉ አርጥ ሕዝብ በአስተዳደር እንዲካፈል ልዩ ትኩረት ይሰጠዋል።

አንቀጽ 19

የብሔሮች፣ የብሔረሰቦችና የህዝቦች መብት

በሌዴራሉ ህገ-መንግሥት አንቀጽ 39 የተደነገገው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የሐረር ህዝብ ክልል የራሱን እድል በራሱ የመወሰን እስከ መገንጠል ያለው መብት የተጠበቀ ነው።

አንቀጽ 20

ሰለ ሠራተኞች፣ ሰለ ሴቶች፣ ሰለ ህፃናትና ሰለሌሎች መብቶች

በሌዴራሉ ህገ-መንግሥት ሰለ ሠራተኞች፣ ሰለሴቶች፣ ሰለህፃናትና ሰለ አካባቢ ደህንነት መብቶች እና ሌሎች

የተደነገጉ መብቶች ሁሉ በዚህ ህገ-
መንግሥት ተፈጻሚነት እላቸው።

ምዕራፍ ሦስት

የክልሉ መንግሥት አወቃቀር

አንቀጽ 21

የመስተዳድር እርከን

ለአስተዳደር ሥራ በሚያመች መልኩ
የክልሉ መስተዳድር በሁለት እርከን
ይዋቀራል። እንዲሁም በቀበሌ
የተከፋፈለ የአስተዳደር አካላት
ይኖሩታል። ዝርዝሩ በህግ ይወሰናል።

አንቀጽ 22

የክልሉ መንግሥት የሥልጣን
አካላት

የሐረር ሕዝብ ክልል መንግሥት የህግ
አውጪ፣ የህግ አስፈጻሚና የዳኝነት
ሥልጣን አካላት ይኖሩታል።

ምዕራፍ አራት

የሐረር ሕዝብ ክልል ምክር ቤት
አወቃቀርና አወካከል

አንቀጽ 23

የሐረር ሕዝብ ክልል ምክር ቤት

1. የሐረር ሕዝብ ክልል ምክር ቤት
በሬዴራላ ህገ-መንግሥት ለክልሎች
የተሰጠውን ሥልጣን ተገባራዊ
የሚያደርግ የክልሉ ከፍተኛ
የፖለቲካና፣ የሕግ አውጪነት
ሥልጣን ያለው አካል ነው።
2. የሐረር ሕዝብ ክልል ምክር ቤት
ከሐረር ብሔራዊ ጉባዔ 14 አባላት
እንዲሁም ከህዝብ ተወካዮች
ጉባዔ 22 አባላት በአጠቃላይ
36አባላት ያሉት ምክር ቤት ነው።

አንቀጽ 24

የምክር ቤቱ ጉባዔዎች

1. የሐረር ሕዝብ ክልል ምክር ቤት
ሁለት ጉባዔዎች ይኖሩታል።
እነሱም፡
ሀ/ የህዝብ ተወካዮች ጉባዔና
ለ/ የሐረር ብሔራዊ ጉባዔ ናቸው።
2. የህዝብ ተወካዮች ጉባዔ በዚህ ህገ-
መንግሥት አንቀጽ 25/1 እንደተ
መለከተው የሚወከሉ ሃያ ሁለት
አባላት ይኖሩታል።
3. የሐረር ብሔራዊ ጉባዔ በዚህ ህገ-
መንግሥት አንቀጽ 25/2 እንደተመ
ለከተው የሚወከሉ አሥራ አራት
የሐረር ብሔረሰብ አባላት
ይኖሩታል።

አንቀጽ 25

የጉባዔዎች አከፋፈል፣ አወካከልና

አመራረጥ

1. የህዝብ ተወካዮች ጉባዔ አባላት
በሁለት የምርጫ ክልሎች የሚወከሉ
አባላት ያሉት ጉባዔ ነው።
አወካከሉ፡-
ሀ/ ከጁገል ምርጫ ክልል አራት
አባላት እና
ለ/ ከጁገል ውጪ ካሉት የከተማ
ቀበሌዎችና የገበሬ ቀበሌ
ማህበራትን የሚያጠቃልል
የምርጫ ክልል አስራ ሶምንት
አባላት፣ ይመረጣል።
2. የሐረር ብሔራዊ ጉባዔ አባላት
በክልሉ ውስጥና በክልሉ ውጭ በሌላ
የአትዮጵያ ክልሎችና ከተሞች
ከሚኖሩ የሐረር ብሔረሰብ አባላት
ይመረጣል።

3. የጉባዔው አባላት ምርጫ ነፃና ቀጥተኛ፣ በሆነ ድምጽ በምስጢር በሚሰጥበት ሥርዓት ይፈጸማል።

ምዕራፍ አምስት

የሐረሪ ሕዝብ ክልል ምክር ቤት እና

የጉባዔዎቹ

ሥልጣንና ተግባር

ክፍል አንድ

አንቀጽ 26

የሐረሪ ሕዝብ ክልል ምክር ቤት

ሥልጣንና ተግባር

1. የሐረሪ ሕዝብ ክልል ምክር ቤት የሕዝብ ተወካዮች ጉባዔ እና የሐረሪ ብሔራዊ ጉባዔ በጋራ የሚሰበሰቡበት ምክር ቤት ነው። ይህ ምክር ቤት የክልሉ ከፍተኛ የሰልጣን አካል ሲሆን ተጠሪነቱም ለክልሉ ሕዝብ ነው።

2. የሐረሪ ሕዝብ ክልል ምክር ቤት የሚከተሉት ሰልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ/ የክልሉን ሕገ-መንግሥት እና ሌሎች ሕጎችን ያወጣል፤

ለ/ በዚህ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 41 በተደነገገው መሠረት የክልሉን ሕገ-መንግሥት ያሻሽላል፤

ሐ/ በፌዴራል ሕገ-መንግሥት ለክልሎች የተሰጠውን ሥልጣን በክልሉ ተግባራዊ ያደርጋል።

መ/ ለክልሉ ፕሬዚዳንትነት በሐረሪ ብሔራዊ ጉባዔ ጠጽሞኑት የሚቀርበውን ሰው በ $\frac{2}{3}$ ድምጽ መርምሮ ይመርጣል፤

ሠ/ የክልሉን የውስጥ አስተዳደር ያዋቅራል ያደራጃል፤

ረ/ የክልሉን የሕዝብ ደህንነትና ፀጥታን በሚመለከት ህጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች ያወጣል፤

ሰ/ ለሕዝብ ተወካዮች ጉባዔና በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚቀርቡ ለትን ረቂቅ አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና ፖሊሲዎች መርምሮ ያጸድቃል፤

ሸ/ በክልሉ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚቀርቡትን የቢሮ ኃላፊዎችና ተመሳሳይ ሥልጣን ያላቸውን ኃላፊዎች ሹመት ያፀድቃል፤

ቀ/ በክልሉ ፕሬዚዳንት የሚቀርቡትን የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንትና ም/ፕሬዚዳንት ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ የአዲትና ቁጥጥር ዋና ኃላፊዎች እና የፖሊሲ ኮሚሽነሩን ሹመት ያፀድቃል፤

በ/ በክልሉ የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ የሚቀርቡትን ዳኞች ሹመት ያፀድቃል፤

ተ/ በሁለቱ ጉባዔዎች የሚቀርቡትን የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት ሹመት ያፀድቃል፤

ቸ/ የክልሉን የመሬት አጠቃቀም ፖሊሲ፣ ደንብና መመሪያ ያወጣል፤

ነ/ ለክልሉ በተሰጠው የገቢ ምንጭ ወሰን ግብርና ታክስ ይጠይቃል፤

ገ/ የክልሉን ናመታዊ በጀት ያፀድቃል፤

አንቀጽ 27

የምክር ቤቱ አባላት መብትና

ግዴታ

1. ግንኛውም የምክር ቤቱ አባል በምክር ቤቱ በሚሰጠው ደምጽ ወይም አስተያየት ምክንያት አይከሰስም፤ አስተዳደራዊ እርምጃም አይወሰድበትም።
2. ግንኛውም የምክር ቤቱ አባል ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፍንጅ ካልተያዘ በስተቀር ያለ ም/ቤቱ ፍቃድ አይያዝም በወንጀልም አይከሰስም፤
3. ግንኛውም የምክር ቤቱ አባል የመረጠው ሀዝብ አመኔታ ባጣበት ጊዜ ከምክር ቤት አባልነት ይወገዳል። ዝርዝሩ በሀግ ይወሰናል።

ክፍል ሁለት

የተባዛዎች ሥልጣንና ተግባር

አንቀጽ 28

የሀዝብ ተወካዮች ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

- የሐዝብ ተወካዮች ጉባዔ በክልሉ ምክር ቤት ከሚኖረው ስልጣንና ተግባር በተጨማሪ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።
1. ግንኛውም የኢኮኖሚ ልማትና የግንባራ ልማት ፖሊሲ ስትራቴጂን በተመለከተ ረቂቅ ሕግ ያመነጫል፤ ለክልሉ ምክር ቤት እቅርቦ ያስጸድቃል።
 2. የግብርና ታክስ አዋጆችን ያመነጫል፤ በክልሉ ምክር ቤት በማቅረብ ያፀድቃል።

3. የክልሉን በጀት ገምግሞ ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።
4. ከክልሉ የምክር ቤት አባላት መካከል ለክልሉ ሥራ አሰፈጻሚ ኮሚቴ አባልነት እራት አባላትን ይጠቁማል።
5. የተባዛውን ስብሰባ የሚመሩ እፈ ጉባዔ፣ ምክትል እፈ ጉባዔና ቃለ-ጉባዔ የሚይዝ በሐሪ ከመካከሉ ይመርጣል።

አንቀጽ 29

የሐረር ብሔራዊ ጉባዔ

ሥልጣንና ተግባር

- የሐረር ብሔራዊ ጉባዔ በክልሉ ምክር ቤት የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል።
1. የሐረሪን ብሔረሰብ ቋንቋና ባህል በሚመለከት ፖሊሲና ሕግ ያወጣል።
 2. በክልሉ ውስጥ የሐረሪን ብሔረሰብ ታሪክና ባህል የሚያገግሩባቸው ቅርፅ ቅርፅ፣ የመቃብር ስታዎች የመስጊድ የአድባራት አጠባበቅ በሚመለከት መመሪያ ያወጣል።
 3. የሐረሪ ብሔረሰብ በፊዴራሉ መገንጠያ የፊዴራላዊ ምክር ቤት በሚወክል (የሚወክሉ) አባል ወይም አባላትን ይመርጣል።
 4. ለክልሉ ሥራ አሰፈጻሚ ኮሚቴ አባል የሚሆኑ ከክልሉ ምክር ቤት አባላት መካከል ሦስት አባላትን ይጠቁማል።

- 5. የክልሉን ፕሬዚዳንት ያጠቁማል።
- 6. የጉባኤውን ስብሰባ የሚመሩ አፈ-ጉባኤ፣ ምክትል አፈ-ጉባኤ ቀለ-ጉባኤ የሚይዙ በኃሌ ከመካከሉ ይመርጣል።

አንቀጽ 30

የጉባኤዎቹ የምክር ቤቱ ስብሰባ፡
ውሳኔና የሥራ ዘመን

- 1. ሁለቱ ጉባኤዎች በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖራቸዋል።
- 2. የሐረር ህዝብ ምክር ቤት በ3ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖራል። ሆኖም የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ወይም ከአያንዳንዱ ጉባኤ 1/3ኛው ስብሰባ እንዲጠራ ከጠየቁ አስቸኳይ ስብሰባ ያደርጋል።
- 3. የጉባኤዎቹና የክልሉ ምክር ቤት ስብሰባ ከአባላቱ ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይኖራል።
- 4. በጉባኤዎቹና በክልሉ ምክር ቤት ማንኛውም ውሳኔ የሚተላለፈው በዚህ ሀገ-መንግሥት በተለይ ካልተደነገገ በስተቀር በስብሰባው በተገኙ አባላት በአብላጫ ድምጽ ሲደገፍ ነው።
- 5. የምክር ቤቱና የጉባኤዎቹ የሥራ ዘመን የፊደራል ምክር ቤቶች የሥራ ዘመን ነው።
- 6. የክልሉ ምክር ቤትና ጉባኤዎቹ ስለአስራ ራቸው የራሳቸው የህጉ ደንቦችን ያወጣሉ።

ፖሪራዩ ስድስት

የሐረር ሕዝብ ክልል የሕግ
አስፈጻሚ አካል

አንቀጽ 31

የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አካል

የሐረር ሕዝብ ክልል የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ የክልሉ ከፍተኛ የሕግ አስፈጻሚ አካል ነው።

አንቀጽ 32

የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት

- 1. የሐረር ሕዝብ ክልል የሥራ አስፈጻሚው ኮሚቴ ሰባት አባላት ይኖራታል።
- 2. ከሰባቱ አባላት ፕሬዚዳንቱ፣ ምክትል ፕሬዚዳንቱና ፀሐፊው በዚህ ሕገ-መንግሥት የተሰጣቸው ሥልጣንና ተግባር ሲኖራቸው፣ የቀሩት አራት አባላት በፕሬዚዳንቱ አቅራቢነት ምክር ቤቱ የሚሰጣቸውን ተግባራት ያከናውናሉ።
- 3. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ተጠራኝ ለክልሉ ምክር ቤት ይሆናል።

አንቀጽ 33

የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሥልጣንና
ተግባር

የሐረር ሕዝብ ክልል የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖራታል።

- 1. በኢትዮጵያ ፊደራል መንግሥት፣ በክልሉ ምክር ቤትና በሐረር ብሔራዊ ጉባኤ የወጡ ፖሊሲዎች፣ አዋጆች፣ ደንቦችና መመሪያዎች ተግባራዊ መሆናቸውን ይከታተላል፣ ያረጋግጣል።

2. የክልሉ የመስተዳድር አካላትንና ሥራን ይመራል፤ ያስተባብራል፤ ይቆጣጠራል፤

3. የክልሉ ማኅበራዊ ዕድገትና ኢኮኖሚያዊ ልማት ለማጠናቀቅ የሚያስችሉ እቅዶችና ፕሮግራሞች ያዘጋጃል፤ ለክልሉ ምክር ቤት ቀርቦ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፤

4. የመስተዳድሩን ዘጀት ዘማዘጋጀት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፤

5. የክልሉን ቢሮዎችና የሥራ ዘርፎች ያስተባብራል፤ ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

6. ሕግና ሥርዓት በክልሉ መከበሩን ያረጋግጣል፤

7. ከሌሎች የሌዴራል መንግሥት አባላት ጋር ግንኙነት ይፈጥራል፤ ይደራደራል፤ ለምክር ቤቱ ይፈራረማል፤

8. የክልሉን ምክር ቤት ለብሰባ ይጠራል፤

9. የልማትና የማኅበራዊ ተዳይ ፀጥታና ደህንነትን በሚመለከት የሕግና የፖሊሲ ርቂቶችን ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል፤

10. በክልሉ ምክር ቤት በሚሠጠው ሥልጣን መሠረት ደንቦችንና መመሪያዎችን ያወጣል፤

11. ስለ ሥራው እንቅስቃሴ ለክልሉ ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

አንቀጽ 34

የክልሉ ፕሬዚዳንት ሥልጣንና ተግባር

የሐረር ሕዝብ ዘላለ ፕሬዚዳንት የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የክልሉን መስተዳድር በበላይነት ይመራል፤

2. የክልሉ ምክር ቤትና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ውሳኔዎችን ተግባራዊ መሆናቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤ ያረጋግጣል፤

3. የክልሉን መስተዳድር በመወከል ከሌዴራል መንግሥት ወይም ከሌዴራሉ መንግሥት አካላት ጋር ግንኙነት ያደርጋል፤

4. የክልሉን ምክር ቤት ለብሰባ ይጠራል፤ ይመራል፤ ያስተባብራል፤

5. የክልሉን ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንትና ም/ፕሬዚዳንት እንዲሁም ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግና የፖሊሲ ኮሚሽነሩን ለምክር ቤቱ ዘማቅረብ ያሾማል፤

6. በክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ውሳኔ መሠረት የመስተዳድሩ የተለያዩ አካላት ኃላፊዎችን በምክር ቤቱ ያሾማል፤ ያሸራል፤ ከሥራ ያግዳል፤ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፤

7. የክልሉን ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ እንዲሁም የመስተዳድሩ የተለያዩ አካላትን ሥራ በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

8. የክልሉ ደህንነትና ፀጥታ መከበሩን ያረጋግጣል፤ የክልሉን ፖሊስ ኃይል በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

9. ፕሬዚዳንቱ በዚህ አንቀጽ ከተሰጠው ሥልጣንና ተግባር ክፍሉን በውክልና ለምክትል ፕሬዚዳንቱ ሊሰጥ ይችላል፤

10. ለክልሉ ምክር ቤትና ለሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሪፖርት ያቀርባል።

አንቀጽ 35

የክልሉ ምክትል ፕሬዚዳንት ሥልጣንና ተግባር

የክልሉ ምክትል ፕሬዚዳንት የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. የክልሉ ም/ፕሬዚዳንት ፕሬዚዳንቱ በሌሎች ፕሬዚዳንቱን ተክቶ ይሠራል፤

2. በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴና በፕሬዚዳንቱ የሚሰጠውን ሥራ ያከናውናል፤

አንቀጽ 36

የክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ፀጋፊ ሥልጣንና ተግባር

የክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ፀጋፊ የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. የክልሉ ምክር ቤትና ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ፀጋፊ ሆኖ ያገለግላል፤

2. የምክር ቤቱንና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴውን ጽ/ቤት ያደራጃል፤ ጽ/ቤቱን በኃላፊነት ይመራል፤

3. በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ እና በፕሬዚዳንቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፤

ምዕራፍ ሰባት

የዳኝነት ሥልጣንና አካላት አንቀጽ 37

የዳኝነት ሥልጣን

1. በሐረር ሕዝብ ክልል የዳኝነት ሥልጣን የፍርድ ቤቶች ብቻ ነው፤

2. በየትኛውም ደረጃ የሚገኝ የዳኝነት አካል ከግንኛውም የመንግሥት አካል፣ ከግንኛውም ሌላ ተፅዕኖ ነፃ ነው፤

3. ዳኞች የዳኝነት ተግባራቸውን በሙሉ ነፃነት ያከናውናሉ፤ ከሌላ በስተቀር በሌላ ሁኔታ አይመሩም።

አንቀጽ 38

የዳኝነት አካላት

1. በፊደራሉ ሕገ-መንግሥት በዚህ ጉዳይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በክልሉ ጉዳዮች ላይ የበላይና የመደረሻ የዳኝነት ሥልጣን ይኖረዋል።

2. የሐረር ሕዝብ ክልል እንደ ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ እንደ ከፍተኛ ፍርድ ቤትና እንደ አስፈላጊነቱ የሚቋቋሙ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤቶች ይኖሩታል፤

3. በክልሉ የሚገኙ የሸሪሩ ፍርድ ቤቶች በዚህ ሕገ-መንግሥት እውቅና አግኝተዋል። በመሆኑም በተሻለና በተቀላጠፈ መልኩ የሚሠሩበት ሁኔታ ይመቻቻል፤

የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የክልሉ የዳኝነት ለካላትን በጀት ለክልሉ ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል፤ ሲፈቀድም በጀቱን ያስተዳድራል።

አንቀጽ 39

የዳኝነት ለጀጂም

1. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንትና ምክትል ፕሬዚዳንት በክልሉ ፕሬዚዳንት ለቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ፤

2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞችና የክልሉ ፍርድ ቤት ዳኞች በክልሉ የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ለቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ። የክልሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባዔ የዳኞችን ሹመት ለክልሉ ምክር ቤት ከማቅረብ በፊት የፌዴራሉ የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ በአጭቃይ ላይ ያለውን አስተያየት መጠየቅና አስተያየቱን ከራሱ አስተያየት ጋር በማያያዝ ለክልሉ ምክር ቤት የማቅረብ ጋላራነት አለበት፤

3. የክልሉ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ዳኞችና የሸሪጎ ፍርድ ቤት ዳኞች በክልሉ የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ለቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ፤

4. በየትኛውም ደረጃ የሚገኙ ዳኞች የዲሲፕሊንና የዝግግር ጉዳይ በሚመለከተው የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ይወሰናል።

ምዕራፍ ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 40

የፌዴራሉ ስገ-መንግሥት

ተፈጻሚነት

በዚህ ስገ መንግሥት ባልተሸፈኑ ጉዳዮች ሁሉ የፌዴራሉ ስገ-መንግሥት ድንጋጌዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል። እንዲሁም በዚህ ስገ-መንግሥት የተደነገጉት ድንጋጌዎች የፌዴራሉ ስገ-መንግሥት ድንጋጌዎች ጋር የሚቃረኑ ወይም የማይጣጣሙ ሲሆኑ የፌዴራሉ ስገ-መንግሥት ድንጋጌዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 41

ስገ-መንግሥት ማሻሻል

ይህን ስገ-መንግሥት ለማሻሻል የሚቻለው በሚከተለው አኳኋን ብቻ ይሆናል።

1. ስገ-መንግሥቱን የማሻሻያ ሃሳብ ከሁለቱ ጉባዔዎች ቢያንስ በአንዱ ሲነሳ፤
2. የማሻሻያ ሃሳብ በሁሉም ጉባዔዎች ለየብቻቸው ወይም ተደርጎበት ከአያን ዳንድ ጉባዔ በ2/3 ድምጽ ሲደገፍ እና
3. የክልሉ ምክር ቤት ማሻሻያውን በ2/3 ድምጽ ሲያፀድቅ ብቻ ነው።

አንቀጽ 42

ስገ-መንግሥት የግታተምዘቸው

ደንጃዎች

ይህ ስገ-መንግሥት በሐረሪ በኦሮሞ ጅና በአጣርፍ ደንጃዎች ይታተማል። በሐረሪና በኦሮሞፍ ደንጃዎች መካከል የትርጉም ልዩነት ቢኖር የአጣርፍው ቅጂ ተቀባይነት ይኖረዋል። እንዲሁም የሐረሪና የኦሮሞፍ ደንጃ በአንድ በኩል አንድ ዓይነት ሆነው ከአጣርፍው ቅጂ ጋር የትርጉም ልዩነት ቢኖራቸው የሐረሪና የኦሮሞፍ ቅጂ ተቀባይነት ይኖረዋል።